

lidse ja moodsa ühendamisest pulmas ehk pulmatraditsioonidest

Kui arutame noorpaariga pulmakorralduslikke teemasid, siis sageli uurivad nad, kuidas saaks nende moodsas pulmas mingil hetkel esivanemate juurte juurde tulla ja esimade-isade pulmatraditsioone kasutada.

Tuletada kommete abil meelde meie rahva ajalugu on üks ütlemita tore ettevõtmine.

Et sellest teemast lugupeetud Äripäeva lugejale oskuslikult kirjutada, kutsusin appi pulmavanema ja õhtujuhi Martin Liiveti ML Peoagentuuri. Mõni aasta tagasi pälvit ta portaali pulmad.ee lugejaskonna poolt parima pulmavanema tiitli.

Sinuga, Martin, oleme teinud üsna palju tulemuslikku koostööd. Eriti on pulmadest jäänud meelde need hetked, kui Sa lähed koos noorpaari ja külalistega tagasi meie esivanemate aega. Milleks meile neid vanu kombeid ja rituaale tarvis on?

Pulmad on eestlaste elus olnud tähtis sündmus ammustest aegadest. Suurejoonelisest korraldusest ja kestuse järgi võib isegi väita, et tänapäeval pole pulmapeod samavõrd lõbusad kui vanasti.

Õnneks on siiani au sees, kuigi juba uues kuues, vanad ja armsad pulmakombed.

On tore, kui noorpaar soovib pulmapeod jooksul minna tagasi meie esivanemate juurte juurde, et taas elustada need pulmakombed, mis olid noore perekonna loomise juures ülitähtsad.

Näiteks pidid arvukad õne- ja viljakusrituaalid sisenemata abiellujatele usku, et neil on tulevikus nii majandusliku jõukust kui ka tugevad ja terved järglased.

Kui lähemalt rääkida, siis missugused rituaalid või kombetalitused on moodsas pulmas enim kasutatud leidnud?

Vanasti toimus pärast söömist pulmade tähtsündmus, milleks oli mörjsja tanutamine, talle naise peakatte pähe panemine. Selle toiminguga muutus neiu abielunaiseks ja teda hakati nimetama noorrikuks. Kui algselt oli tanutajaks isamehe naine ehk mõõgaema, siis aja jooksul muutus see ema ja ämma kohustuseks, sest toiming tähendas ju abieluõnnistuse kaasa andmist pruudile, tütrele, noorele naisele.

Pruudi emapoolsed naissugulased andsid oma õnnistuse tanu abil, näitamaks, et see noormees sobib – tütar võib olla abielus ja lapsi sünnitada just selle mehega. Sündis see tavaliselt pulma esimesel päeval enne kirikusse laulatusel minekut.

Vanasti toimetati tanutamist poolsalaja, ainult tähtsate pulmaliste juuresolekul. Tanutamisel istus noorpaar kõrvuti laua ees, millele olid leivapäts, õllekann ja liha-vaagen. Lõiganud mörjsja juukseid, suges tanutaja tal pead, võttis siis tanu, löi sellega talle vastu põski ja ütles tanutamissõnad, mida teisendati vabalt, kuid mis sisaldasid alati käsku "Pea mees meeles!". Siis pandi tanu pähe. Seda korrati kolm korda. Kahel esimesel korral pandi tanu viltu ja mörjsja raputas selle maha. Tanutamise ajal pidi nooruk nutma, et mitte nutta hilisemas eas.

Tanutamise haakus põletamine. Ka põll oli abielunaise kohustuslik riideese. Veimevakka ehk pruudi kaasavara vastu võttes sidus ämm miniale põlle ette. See märk näitas, et see naine on pojale sobilik, et ta sobib pliidi ärde noorperenaiseks ja võib tuua põlle alla (sünnitada) lapsi.

FOTO: HARRIETI STUUDIO

Põletamisega oli seoses põlle lappimine. Kurtes, et peigmees on ostnud katkise põlle, kutsus isamees pulmalisi põlle lappima. Lapiti mõistagi rahaga. Kogutud raha jäi mörjsjale kaasavaraks.

Oma kogemusest võin öelda, et need vanad, aga uuendatud rituaalid on pulmakülastajate hulgas ääretult suurt tähelepanu pälvinud, sest enamikul inimestel on sellest üsna ähmane ettekujutus. See-ga on Sul, Martin, pulmas ka rahva harimise roll.

Tõsi. Aga see on üks ütlemita tore tunne, kui tanutamise rituaali ajal on peosaalis täielik vaikus ning kõik kuulavad-vaatavad toimuvat suure huviga.

Paljud mängud, kombetalitused ja tseremooniad olid pulmas seotud raha korjami-

se või annetamisega pruudi veimevakka. Raha korjamine ja annetamine noorpaarile ei ole meie pulmakombestikus mitte kunagi olnud tabuteema. Tänapäeval on oksjon selleks igati kohane toiming, sest seda raha nimetatakse õnnerahaks ja noorpaarile on see esimene ühine raha – pere ühisraha.

Kui rääkida iidse ja moodsa ühendamisest pulmas, siis soovitan tänapäeval varianti, et ema paneb pruudile tanu pähe ja ämm seab pruudile põlle ette. Seda ülesannete jaotust on lihtsam ja loogilisem pulmalistele seletada. Soovitan seda teha vahetult enne pruudipärja loovutamist või kimbu heitmist.

Kui aga juhtub nii, et ema või ämma ei ole, kellele see roll siis anda?

Kui ema või ämma ei ole, siis

saab pruut valida sugulaste hulgast naise, kes ema asendab ning on suguvõsa naiste märgi andja. Kui peiul ema ei ole, siis teeb peig usaldusväärsele lähedasele naissugulasele ettepaneku panna pruudile põll ette.

Viimastel aastatel oleme teinud ka segapulmi, kus üks abielluvatest pooltest ei ole eestlane. Olen täheleandnud, et kui tuua mõlema rahvuse kombed pulmarahva ette, tekitab see palju elevust ja isegi äratundmisrõõmu.

Jah, nii see on – erinevate rahvuste kommete peo ajal põimimine on päris tore ja meeldejääv ettevõtmine.

Mingil ajal hakkasid mõisa ja maa ning linna ja maa kombed segunema. Uusi kombeid lisandub ka siis, kui abiellutakse välismaa kodaniku-

ga. Toon mõned näited, missuguseid pulmakombeid olen sisse põiminud siis, kui pruut või peig on pärit mujalt. Sage li on ka pulmarahva seas külalisi väljastpoolt Eestit ja pulm kujuneb kahe rahvuse sõpruspeoks, kus nauditakse teineteise maa kombeid.

Iiri pulmas kingitakse noorpaarile hobuseraud, mis hoiab noorpaari õnne.

Itaalia pulmas visatakse noorpaari poole suhkurdatud mandleid, mis kibeda ja magusa maitse koosluses sümboliseerivad abielu.

Ameerika pulmade kombestiku kohaselt võtab peigmees oma pruudilt sukapaela ja viskab selle vallaliste noormeeste sekka. Kes paela püüab, see on järgmine abielluja.

Mida Sa lõpetuseks noorpaaridele veel südamele paned?

Tuletan meelde, et on veel palju rituaale, millest ma siin ei jõudnud rääkida. Näiteks võin tuua sellised tavad, kombed või rituaalid, mis on alguse saanud meie esivanemate ajal, aga nüüdseks on need kohandatud ja mugandatud: pruudikimbu viskamine, pruudipärja mahamängimine uuele paarile, noorpaari teele tõkete seadmine, pruudi röövimine, kurepea külastamine, südamele lukku panemine, puu istutamine oma kodu õuele, pruudi neiupeelvenime ärasaatmine, pulmavalss, küünlarituaal, pulmalipp.

Edu noorpaaridele pulmade ettevalmistamisel! Arge unustage, et see, mis sobib mõisapulma, ei ole alati sobilik turismitalus peetavas pulmas ning vastupidi.

Konsulteerige pulmavane- ma või pulmakorraldajaga ja otsige just seda lähenemisnurka, mis teile endale sobib.

TIIA TAMBERG

Saledorno
Pulmakingad ja aksessuaarid

Soodsa hinnaga pulmakingad, ehted, aksessuaarid, titaansõrmused ja palju muud.

tel 5305 1666 • www.saledorno.eu

Marianne Lilleäri

Pruudikimbud
Autokaunistused
Peolaua lilleseaded
Ruumidekoratsioonid
Ja palju muud...

Meie galerii:
www.lillepidu.ee/galerii/pulmatööd

Salong: Narva mnt
11d, Tallinn

Veronique
Salong

Peo- ja pulmarõivaste laenuutus, müük

E - R 10.00 - 18.00
L 11.00 - 15.00
P KOKKULEPPEL

Info 734 11 49, 5555 7344
www.veronique.ee info@veronique.ee TARTU, Tähe 28